

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 47/09-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. februára 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Z. F., Š.; J. S., Š.; J. Č., Š.; L. V., Š.; D. M., Š., a J. P., Š., všetkých zastúpených advokátom JUDr. J. S., P., pre namietané porušenie čl. 30 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky postupom Obce Š. a starostu obce O. M. v súvislosti s neumožnením výkonu ich funkcie poslancov a v súvislosti s povolaním náhradníkov za nich a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Z. F., J. S., J. Č., L. V., D. M. a J. P. o d m i e t a ako oneskorene podanú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. januára 2009 doručená sťažnosť Ing. Z. F., Š.; J. S., Š.; J. Č., Š.; L. V., Š.; D. M., Š., a J. P., Š. (ďalej len „sťažovatelia“), pre namietané porušenie čl. 30 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Obce Š. (ďalej len „obec“) a starostu obce O. M. (ďalej len „starosta“) v súvislosti s neumožnením výkonu ich funkcie poslancov a v súvislosti s povolaním náhradníkov za nich. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 8. januára 2009.

Zo sťažnosti vyplýva, že na mimoriadnom zasadnutí Obecného zastupiteľstva obce Š. (ďalej len „obecného zastupiteľstvo“) konanom 24. júla 2007 došlo k nelegálnemu zrušeniu mandátov sťažovateľov ako poslancov obecného zastupiteľstva. Protizákonnosť spočívala v skutočnosti, že mimoriadneho zasadnutia sa zúčastnili iba traja poslanci z celkového počtu deviatich poslancov, a preto obecné zastupiteľstvo nebolo uznášaniaschopné a nemohlo ani rozhodnúť o zrušení poslaneckého mandátu sťažovateľov, resp. o ustanovení náhradníkov za sťažovateľov. Od uvedeného dňa obec a starosta bránia sťažovateľom vo výkone funkcie poslanca. Na základe podnetov sťažovateľov Okresná prokuratúra S. (ďalej len „prokurátor“) podala protest prokurátora č. k. Pd 118/07-15 z 18. októbra 2007 proti uzneseniu obecného zastupiteľstva z 24. júla 2007. Po mnohých úmyselných prieťahoch na zasadnutí obecného zastupiteľstva konanom 18. novembra 2008 bolo protizákonné uznesenie z 24. júla 2007 zrušené a následne bolo schválené nové protizákonné uznesenie s totožným obsahom.

Právomoc ústavného súdu konať a rozhodnúť o tejto veci odvodzujú sťažovatelia z analogickej veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. I. ÚS 13/02.

Včasnosť podania sťažnosti odvodzujú zo skutočnosti, že 18. novembra 2008 bola sťažovateľom definitívne odmietnutá možnosť vykonávať funkciu poslancov obecného zastupiteľstva, a preto zákonná dvojmesačná lehota začala plynúť uvedeného dňa.

Sťažovatelia žiadajú vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy zo strany obce a starostu jednak na mimoriadnom zasadnutí obecného zastupiteľstva 24. júla 2007, ale aj všetkými nasledujúcimi zasadnutiami obecného zastupiteľstva, pri ktorých pôsobili namiesto sťažovateľov náhradníci P. B., Mgr. M. Č., R. S., D. Ž. a L. U., s tým, aby boli tieto zasadnutia vyhlásené za neplatné, starostovi uložené umožniť sťažovateľom výkon funkcie poslancov, vyhlásiť nastúpenie náhradníkov za neplatné, priznať sťažovateľom primerané finančné zadosťučinenie po 6 638,78 € každému z nich, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia advokátom.

Sťažovatelia požadujú aj vydanie predbežného opatrenia, ktorým by ústavný súd prikázal starostovi, obecnému zastupiteľstvu a náhradníkom zdržať sa akejkoľvek činnosti vyplývajúcej z funkcie poslanca až do rozhodnutia vo veci samej.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Podľa názoru ústavného súdu je sťažnosť oneskorene podaná.

Z navrhovaného znenia nálezu (petitu) sťažnosti, ktoré je pre vymedzenie predmetu konania rozhodujúce, vyplýva, že sťažovatelia požadujú vysloviť porušenie čl. 30 ods. 1 a 4

ústavy výslovne uznesením obecného zastupiteľstva z 24. júla 2007, ktorým boli namiesto sťažovateľov za poslancov obecného zastupiteľstva povolani ako náhradníci iné osoby.

Keďže sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu až 8. januára 2009, stalo sa tak dávno po uplynutí zákonnej lehoty.

Na uvedených záveroch nič nemení skutočnosť, že sa sťažovatelia domáhajú vyhlásenia neplatnosti nastúpenia náhradníkov za poslancov obecného zastupiteľstva aj na základe uznesenia obecného zastupiteľstva z 18. novembra 2008, keďže sťažovatelia nežiadajú zároveň vysloviť porušenie označených základných práv aj týmto uznesením. Ústavný súd môže totiž rozhodnúť o zrušení rozhodnutia iba v nadväznosti na to, že vysloví porušenie základného práva (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde).

Nad rámec dosiaľ uvedeného považuje ústavný súd v danej veci za nevyhnutné poukázať aj na niektoré ďalšie skutočnosti.

Zo skutkového stavu uvedeného v sťažnosti, ako aj z predložených listinných dôkazov možno považovať za preukázané, že uznesenie obecného zastupiteľstva z 24. júla 2007 bolo na základe protestu prokurátora v rámci autoremedúry zrušené 18. novembra 2008, pričom bolo zároveň prijaté nové uznesenie prakticky totožného obsahu. Za takéhoto stavu mala podaná sťažnosť smerovať proti postupu a rozhodnutiu obecného zastupiteľstva na zasadnutí konanom 18. novembra 2008.

Aj keby sa odhliadlo od oneskoreného podania sťažnosti, bolo by potrebné dospieť k záveru, že nie je daná právomoc ústavného súdu konať a rozhodnúť o podanej sťažnosti.

Ako to vyplýva z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak poskytovanie tejto ochrany nie je v právomoci všeobecných súdov. V danom prípade z dôvodov uvedených ďalej právomoc poskytnúť ochranu označeným základným právam sťažovateľov vyplývajúcim z ústavy prináleží všeobecným súdom, čím je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Zodpovedá skutočnosti, že v obdobnej veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. I. ÚS 13/02 dospel ústavný súd k záveru, že je v jeho subsidiárnej právomoci posúdiť ústavnosť postupu obce vo vzťahu k starostovi obce, resp. poslancom obecného zastupiteľstva. Uznesenie o prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo vydané 6. marca 2002.

V uvedenom čase znelo ustanovenie § 7 Občianskeho súdneho poriadku takto:

„Právomoc

§ 7

(1) V občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, družstevných, ako aj z obchodných vzťahov (včítane podnikateľských a hospodárskych vzťahov), pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

(2) Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon.“

Vzhľadom na takýto rozsah právomocí všeobecných súdov v občianskom súdnom konaní žaloby nespokojných poslancov obecného zastupiteľstva nepatrili v tom čase do právomoci všeobecných súdov, lebo nešlo o konania definované v § 7 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, pričom v tom čase ani žiaden osobitný zákon neustanovoval právomoc všeobecných súdov v zmysle § 7 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v takýchto prípadoch. Preto musel súdnu ochranu poskytnúť subsidiárne priamo ústavný súd.

Súčasnú znenie § 7 Občianskeho súdneho poriadku (účinné od 15. októbra 2008) je takéto:

„Právomoc

§ 7

(1) V občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

(2) V občianskom súdnom konaní súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci a rozhodujú o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy vo veciach územnej samosprávy so zákonom a pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

(3) Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon.“

Za rozhodujúce treba považovať súčasné ustanovenie § 7 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Obce celkom iste nemožno považovať za orgány verejnej správy, ale za orgány verejnej moci, keďže vykonávajú kvázi zákonodarnú činnosť (vydávajú všeobecne záväzné nariadenia). Práve preto posudzovanie zákonností rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov obce patrí do prieskumnej právomoci všeobecných súdov na základe ustanovenia § 7 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol v celom rozsahu, nebolo už potrebné osobitne sa zaoberať návrhom sťažovateľov na vydanie predbežného opatrenia.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2009